

**HORSENS-
HAMMER
ÅRBOG
1988**

Af Grindsteds historie

Af Kirsten Vesterby

Grindsted - kendt som en lille landsby på nordsiden af Hammer Bakker, men også her har 60'ernes og 70'ernes udvikling sat sit tydelige spor. Byen er fra at være en lille landsby blevet en villaby med stadig stigende afhængighed af større byer. Grindsted er en gammel by, en nærmere præcisering af byens oprindelse er ikke mulig, men det menes at den er grundlagt langt tilbage i den hedenske tid.

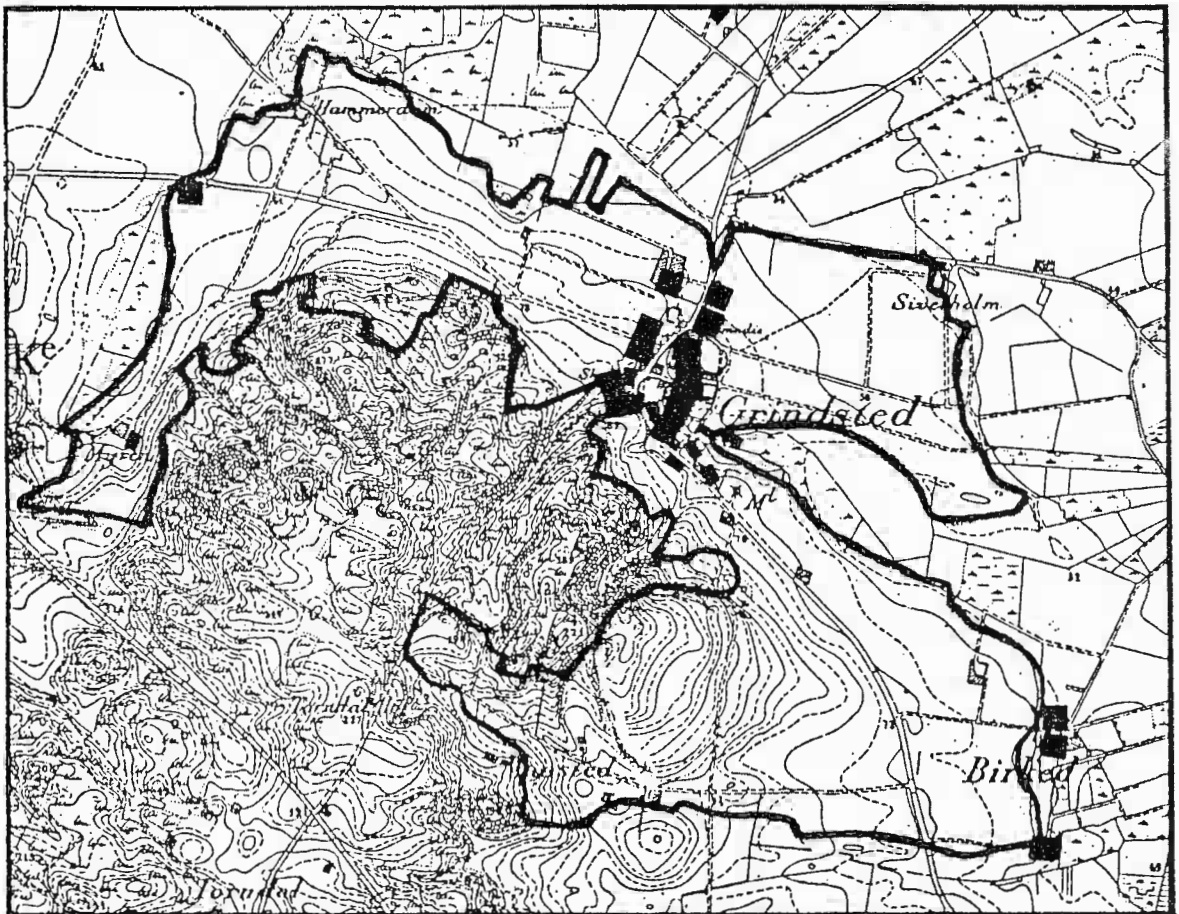

Fig. 1 Grindsted bys ejerlaug 1688 og bebyggelsen ca. 1810.

Byens navn.

Grindsted menes at være en sammensætning af et mandnavn (Grim eller Grindær) og ordet sted eller stad. I et Tingvidne af 1472 nævnes det at Axel Lagesson foruden på Østbjerg m.m. tog Lovhævd på 8 gårde i Grindsted. Bynavnet er her skrevet som "Grimsted" og andre steder "Gringsted". Det menes at byen har været en adelby: "Grimstad". I ældre tider er navnet skrevet på adskillige andre måder.

Ser man på navneudviklinger kronologisk bliver det i 1472:

Grimsted (denne navneform stammer fra et dokument, der kun kendes i afskrift). 1522: Grenndsted, Grümsted, 1664: Grindsted.

Geografisk Tidsskrift (58. bind 1959) har udfra markbogen nr. 1590 (Hammer Sogn i Kjær herred) hvori Grindsted står, forsøgt at skabe et billede af byens historiske udvikling frem til slutningen af 1600-tallet.

Udviklingen er beskrevet yderst detalieret, men jeg har forsøgt at uddrage hovedtrækkene og håber dermed at kunne gøre det mere overskueligt.

"Grindsted" by og ejerlaug ligger i Hammer Sogn (Kjær herred) på nordsiden af Hammer Bakker, hvor byen og dens marker har bredt sig ud over det flade moræneparti, der som en konsol smyer sig ind mellem bakkerne og de lavere liggende senglaciale flader mod nord (fig.1). Dyrkingen har været koncentreret til denne jævne, noget sandede moræne, og først de sidste tilkomne marker strækker sig ind i selve det bakkede parti. Som midtpunkt i hele dyrkningsområdet ligger Grindsted by, en typisk rundby, som man ellers sjældent træffer på i det nordlige Jylland. Gårdene ligger samlet i en oval, der omgiver et forte, hvori der er gravet 3 smådamme eller gadekær. Til brug for kreaturgræsningen fandtes udstrakte lave arealer mod nord og øst, der frembød gode muligheder også for høsten. En stor del af disse flader karakteriseres dog på udskiftningskortet som hede. Mod syd i Hammer Bakker var der ligeledes store hedearealer, og skoven var indskrænket til de stejle kløfter. Skoven må dog utvivlsomt tidligere have haft større udbredelse i bakkerne.

I følge Christian V's Danske Matrikel 1688 fandtes der i Grindsted by ialt 29 ejendomme, hvoraf 5 var helgårde, 11 var bol og 13 gadehuse. To af gårdene, tre af bolene og 6 af gadehusene havde hver to beboere, så at Grindsted i slutningen af 1600-tallet har været beboet af ialt 40 familier. Bebyggelsen falder væsentligt i fire størrelsesgrupper. Den første gruppe dannedes af de fem gårde, der til sammen ejede godt 155 tdr.ld. (1tdr.ld. = 0,55 ha) af hele landsbyens 280 tdr.ld. altså noget over halvdelen. Gårdenes gennemsnitsstørrelse var ca. 31 tdr.ld., og der var ikke gårdene imellem, større afvigelser fra gennemsnittet. Den anden gruppe omfatter 7 bol med et samlet tilliggende på godt 102 tdr.ld. eller væsentligt mindre end de 5 gårde. Heller ikke her afviger de enkelte brugsstørrelser meget fra gennemsnittet, der er ca. 14 tdr.ld. Den tredje gruppe består af 4 små bol på hver 5-6 tdr.ld., men dog takseret til mere end 1 tønne hartkorn, hvorfor også disse ved matrikuleringen blev karakteriseret

som gårde. (Alle brug over 1 tønne hardkorn regnedes for gårde, mens brug under denne størrelse betegnedes som landbrugshuse). Den fjerde og mindste gruppe er gadehusene, af hvilke kun to havde hver en ager i bymarken, men iøvrigt måtte nøjes med en lille toft hver på 1200-2700 kvadratalen (1 alen = 0,63m).

Foruden af markjorden sættes bønderne ved matrikuleringen også i skat af deres høbjergning, og der skelnes her mellem enghø (godt hø) og mosehø. Beskatningen beregnedes efter antallet af læs og knipper hø. Ud fra den store forskel der er mellem de enkelte gårdes beskatning af hø og rettigheder til enghø og mosehø fremgår det, at der har været en reel forskel mellem gårdene og bolene, dels en størrelsesforskel i jordtilliggende og dels en forskel i rettigheder til enge og høbjergning. Men alligevel har der tilsyneladende været mulighed for at rykke fra bolklassen til gårdklassen, hvis da ellers præsteindberetningen 1553 taler sandt, når den siger, at der i Grindsted var 4 gårde og 7 bol. Da man må formode, at præsteindberetningen har nævnt alle bolene, kan man slutte, at der i tiden efter 1553 og indtil 1688 er kommet yderligere fire bol til, og antagelig fem. En så relativt stor udvikling af gårdantallet på godt 100 år er det bedste bevis på at antallet af gårde i Grindsted ikke har været nogen fast størrelse, og man fristes til at tænke sig, at der har foregået en tilsvarende vækst af byen i århundrederne forud for 1553.

Af fig. 2 ses det tydeligt at Grindsted har været en "Rundby", gårdene og husene grupperede sig i en aflang kreds (oval) omkring de 3 smådamme eller gadekær.

Sammenlægning af bebyggelserne Hammer og Grindsted.

Boringerne i Hammerdams agre har afsløret et 75-100 cm. tykt flyvesandlag oven på et gammelt kulturlag med trækulsrester. Dette synes at bevise teorien om at en hypotetisk landsby Hammer kan have ligget på dette sted, men er blevet forladt en gang i senmiddelalder, men at marken har været dyrket også senere. De terrænmæssige forhold på stedet viser, at flyvesandet kun kan stamme fra Hammer Bakker, og at sydøstlige vinde har været den drivende kraft. Ud fra dette er Grindsted opstået ved sammenlægning af to tidligere bebyggelser Grindsted og Hammer.

Konklusionen kan da tænkes at være den, at et lille bondesamfund er vokset op på det jævne terræn nord for Hammer Bakker, idet man efterhånden tog mere og mere af den sandede, let bearbejdelige moræne ind til dyrkning. På et eller andet senere tidspunkt, måske i tidlig vikingetid (i nordisk historie: vikingetid ca.800-ca.1100),

opstod der en ny bebyggelse mod vest mellem bakkerne og Hammerdam. Denne fik navnet Hammer og blev kirkeby. Med senmiddelalderen indtrådte en klimaforværring, der ændrede fugtighedsforholdene i ugunstig retning fra Hammer. Grundvandsstanden steg omkring Hammerdam med det resultat, at høsten svigtede. Bønderne besluttede sig derfor til at flytte til et mere tørt sted, og det blev øst på til Grindsted, hvor de rykkede ind og dannede den vestlige gårdække, sådan som det er forsøgt illustreret på fig. 2. De tilflyttede bønder dyrkede derefter i fællesskab med Grindsteds bønder nye arealer. For disse nye andele af forskellige agre måtte de tilflyttende bønder afgive visse rettigheder i de tidligere agre.

Sådan kan man tænke sig situationen frem til midten af 1500-tallet, da ny befolkningstilvækst krævede forøgelse af det dyrkede

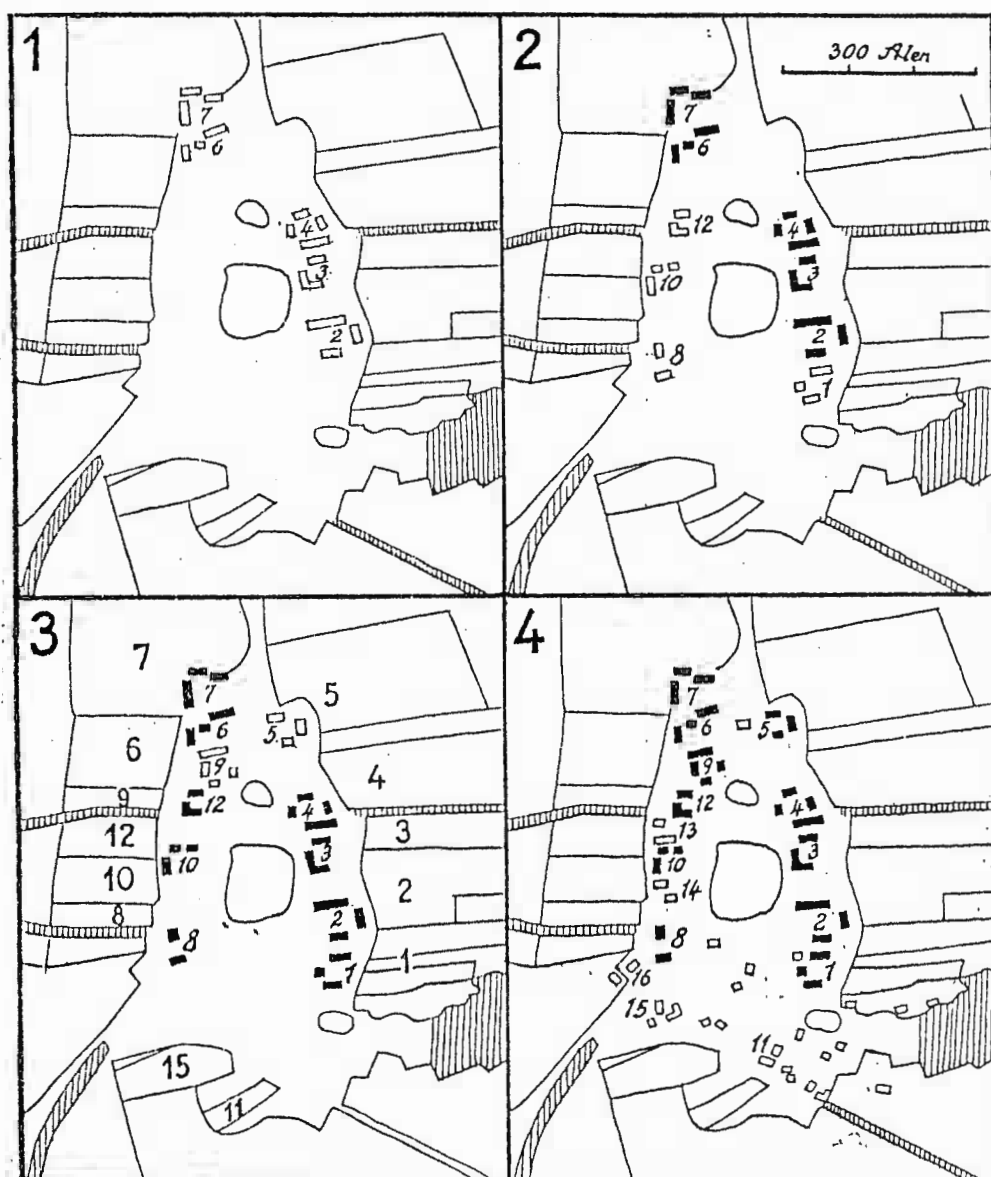

Fig. 2 Grindsted bys sandsynlige udvikling indtil 1688 (1800).
1: c. 1200 A. D.; 2: after 1300; 3: 1553; 4: 1688-1800.

areal. Efterhånden som bolene 11, 13, 14, 15 og 16 (se fig. 2) kom til, blev der taget mere og mere jord ind, og resultatet blev, at bymarken forøgedes med yderligere agre, en forøgelse der praktisk taget var fuldendt omkring slutningen af 1600-tallet.

Skovene og ulve.

I Tingbøgerne fra omkring 1631 og 1635 omtales Grindstedlund, der var en fællesskov for byen. På den tid opgjorde man skovens værdi efter antal sviens olden, men i 1662 var Grindstedlund af en så dårlig fatning, at den ikke mere kunne takseres for sviens olden. Det vides ikke med bestemthed hvor Grindstedlund lå, men en del af den lå på sydsiden af en bakke, der kaldes Dybdalsbakke, hvilket må betyde, at den har ligget på bakkerne vest for Grindsted. Nordøst for Grindsted har der også ligget skov, dette kan bl.a. ses af det gamle udskiftningskort hvorpå der forekommer en del navne med endelsen - holt. I en indberetning fra Wraa (Vrå) 1785, hedder det at Grindsted atter var uden skov og yderligere hed det: intet til ung skov indtaget.

Vendsyssel har i ældre tider været hårdt plaget af ulve. Omkring 1690 kom der en kgl. Fred. der bestemte at enhver der kunne fange eller dræbe en ulv, ligemeget hvor, skulle bringe den til Herreds- eller Birketing. Det skulle så noteres i Tingbogen og den pågældende skulle have 4 kd. for en gammel ulv og 1 kd. for en ung ulv. I Tingbogen fra 1704 ses det at der blev skudt en gammel hunulv ved Grindsted. Ved 1800 årsskiftet menes det, at alle ulve var udryddet.

Hoveri

Fra 1773 findes der nogle reglementer angående hoveri pligtige, hvorimod kun 2 af Vrå's bønder gjorde hoveri.

Hoveriet var opdelt efter samme reglement med antallet af årlige "Spanddage" eller "Gangdage" - alt efter om arbejdet krævede forspand (heste) eller ikke.

Eksempel på hoveri for en hel gård der var under Attrup. Det nedenfor nævnte hoveri er for et år. (Sp.d= spanddage, Gd.= gangdage):

- 8 Gd. til rensning af korn,
- 4 Spd. og 4 Gd. til skovning af bygningstømmer og ildebrændsel,
- 8 Spd. og 16 Gd. til at skære og bringe tørv hjem,
- 2 Spd. og 4 Gd. til at få kornet ind og stakket halm,
- 8 Gd. til "Håndtlangen" (medhjælp) ved reparation af bygningerne.

4 Spd. og 4 Gd. til at rense vandstederne ved gården og i mark,
 8 Spd. til flytning for gårdens sælger, køber eller forpagter,
 4 Spd. til kørsel med fedevarer, ialt 30 Spd. og 40. Gd.

Når en hovbonde havde aftjent en arbejdsdag hedder det i følge "Generalbestemmelserne" at bonden skulle have udleveret et kontrolmærke. En Sp.d. gav et firkantet mærke og en Gd. et rundt mærke. På de enkelte mærker var der angivet arbejdets art og hvert år aflevere rede bonden alle sine mærker til Husbonden eller forvalteren, i dette tilfælde på Attrup, og fik så en kvittering hvorpå det hele blev påført samlet, denne kvittering gemte bonden i en bog bestemt til netop dette formål. I 1792 blev hoveriet betydeligt forøget. For den bonde der udførte hoveri på Attrup med ovennævnte antal dage blev hoveriet forøget til 10 plov dage, 46 Sp.d. og 120 Gd.d.

Kilder: Niels Hedin: Hammer Bakker.
 Viggo Hansen: Landskab og bebyggelse i Vendsyssel.
 Geografisk Tidsskrift 58. bind 1959.
 Vendsysselbogen.

 Kirsten Vesterby er født 1956 i Grindsted. Hun er nu kriminalassistent i Odense. K.V. skrev ovenstående under et basisår på AUC.

Langholt Afholdshjem

Af Anker Engqvist

Efter anlæggelsen af Sæbybanen ved århundredskiftet, blev der et lille opsving i Horsens - Langholt. Den var nu stationsby og en del unge håndværkere fandt, at der måtte være muligheder for at skabe sig et levebrød i en sådan by.

Det første der skete var, at Jens Hansen, som af beboerne senere blev kaldt "Gæstgiveren", byggede et Afholdshjem-(hotel) på samme sted hvor nu Langholt Kro ligger.

Afholdshjemmet bestod af et langt hus, hvor der mod vest var indgang til den "store" skænkestue. Her var der en buffet og en serveringsdisk og i lokalet en sofagrube, samt enkelte små borde, hvor der kunne serveres både mad og drikke. Ved en lem i forbindelse med køkkenet kunne værten bestille mad og smørrebrød til gæsterne. I buffeten med glasdøre var der service og i disken skuffer til bestik, og selvfølgelig en pengeskuffe. På disken var der monteret en propemaskine. Alle flasker med øl eller vand var jo tilproppet med korkpropper og denne maskine blev aktiveret med et håndtag, som fik proptrækkeren til at bore sig ned i proppen i flasken. Et andet håndtag løftede så proppen op af flasken når det blev aktiveret.

Gæsterne var mest handelsrejsende, som kom med toget og skulle besøge de handlende i byen. Måske skulle denne gæst overnatte til næste dag, hvor han skulle besøge andre byer på sin rejsetur med toget. Der var meget få handelshuse der havde rejsende, der kørte i bil på denne tid. Enkelte var der dog.

To firmaer i Aalborg slog sig sammen om samme repræsentant. Det var en tømmerhandel og et glasfirma. Jeg var meget stolt over, at denne repræsentant, Schrøder hed han, skulle handle med min far, for så holdt hans bil uden for vort hus og jeg kunne beundre den på nært hold. Det var en to-personer Citroen med messinglygter og messingdørhåndtag og mere i den stil. Det var virkelig noget der gav prestige. En sådan repræsentant blev beværtet af mor, når han kom, og han var velkommen. Det var helt familiært.

Omtrent midt i afholdshjemmet var der køkkenet til nordsiden og en mindre stue mod syd. Denne var oprindeligt møbleret som værtens dagligstue, men var det vinter og kakkellovne ikke kunne varme hele huset op, serverede man også der, og var der større arrangementer blev den også inddraget til servering.

Loftetagen var indrettet med værelser til værten og hans familie, ligesom der ud mod gavlene i huset var gæsteværelser. Mod øst i huset var der en sal, hvor der kunne være større arrangementer. Ja, "større" i "gåseøjne". Salen var vist 12x12 alen + en kakkelvognsplads, hvor der kunne sidde 3 musikanter, når der var bal i salen.

Af arrangementer kan nævnes: Høst-bal for hele egnen. Husflidsskolens udstilling med tombola. Juletræsfester, måske en tre fire stykker om julen, for alle foreninger med nogen tilslutning holdt deres egen juletræsfest. Om vinteren blev der vist dilettantforestillinger. Min far byggede en scene op, og både mor og far var aktører, sammen med andre unge til disse forestillinger. Far var sågar både regissør og sminkør.

Ogå landbrugskurser og foreningsforedrag blev der afholdt, og for at disse kunne samle den nødvendige mødetilslutning sluttede de ofte med en "svingom".

Efter 1. verdenskrig blev Afholdshjemmet indrettet til valglokale. Valgene blev selvfølgelig afviklet efter de fastsatte normer, og de tilforordnede tog deres ansvar meget alvorligt. Der blev ikke snakket ud over det helt nødvendige. Min bedstemor var over 60 år, da hun første gang skulle stemme. Da hun havde fået sin stemmeseddel udleveret og kom til stemmeboksen, blev hun spurgt: "Tror du godt du kan finde ud af det, Line?" Hun svarede: "Hens (ellers) ha A int' kommen". Hun var jo efter den tids begreb en gammel kone. Men hun kunne selv. Hun stemte radikalt, og var hun blevet hjulpet, om det var nødvendigt, ville stemmen nok være gået til en venstrekandidat, mente hun, da hun fortalte om hændelsen.

En af de få folkeafstemninger vi har haft i Danmark, var da der skulle stemmes om salget af de vestindiske øer, Sct. Creus og Sct. Thomas. Da valgbehandlingen var slut, forundrede det de tilforordnede, at godsejer Ahlmann Lorentzen, der var formand for valgbestyrelsen, ikke havde afgivet sin stemme. En af de modigste hvi-skede til ham: "Har Godsejeren ikke glemt at afgive Deres stemme". Han svarede: "Nej, og jeg vil heller ikke" - "Hvorfor vil Godsejeren ikke stemme?" "Fordi min kone og jeg ikke er enige om denne sag. Da hun vil at Danmark skal beholde øerne, og jeg vil at de skal sælges, vil stemmerne jo gå lige op, så derfor lader jeg være at stemme". Øerne blev jo som bekendt solgt, men det var ikke godsejerfruens skyld.

Gæstgiver Jens Hansen, hans kone Mariane og deres 2 døtre Kirstine og Helga var personalet ved virksomheden. En søn, Harald, fik en uddannelse og boede andetsteds i landet.

I årene 1904 til 1907 var der nogle unge håndværkere der etablerede sig i Horsens. De var ungarke og derfor spiste de deres hovedmåltider på hjemmet. Det var Snedker-Niels, Cykel-Lars, Kæremager-Jens og Maler-Clausen og et par stykker mere. Et af disse år blev der en meget streng frostperiode. Det resulterede i at næsten alle folks kartofler frøs i kartoffelkulerne, og det var umuligt for værten at købe kartofler, inden den nye høst var tjenlig. I den periode var det jo meget vanskeligt at lave middagsmad til disse håndværkere. Far fortalte at der blev skiftet med pandekager, æbleskiver, risklatter og vafler, så grød af byggryn, risengryn og sødsuppe måtte lægge "bund". Min fars kærlighed til ovenstående var ikke "brændende" i mange år der efter. En gang imellem serverede mor da pandekager eller æbleskiver, men det blev aldrig til festmåltider hos os.

Vi forstår ikke i dag, at det, at kartoflerne frøs på en egn, kunne blive nærmest en katastrofe, men det var det på den tid. Det var jo umuligt at forsende kartofler andet steds fra. De ville fryse undervejs.

Under 1. verdenskrig var der andre vanskeligheder for en virksomhed som afholdshjemmet nemlig den strenge rationering. Det var vanskeligt at administrere hvor meget der skulle afleveres af kort for et måltid mad. Brød, smør, flæsk, mel og sukker samt petroleum og mange andre dagligdags ting var rationeret. Sågar sæbe til vask og rengøring var der kort på. Det var virkelig svært at administrere. Et sådant afholdshjem med dets aktiviteter, gav jo ikke den store indtjening. Da der ikke kom rejsende mere, fordi det blev mere almindeligt med biler, gav Hansen sig til at være sadelmager. Han inddrog et af gæsteværelserne, købte sig en sadelmagermaskine og reparerede seletøj for bønderne. Denne forretning gik godt, og da Mariane ikke længere kunne være "køkkenchef" på grund af helbredet, og døtrene fik andre interesser, solgte han afholdshjemmet, og byggede et hus længere oppe i byen. Der havde han til sin død sadelmagerværksted og forretning, og da selvbinderne blev almindelige var der meget at bestille med at reparere sejl til disse.

Datteren Kirstine var lidt kunstner, hun malede og hjalp i husholdningen til moderen døde. Huset blev så hendes til sidst.

Anker Engqvist

Anker Engqvist er født den 25. juli 1908 i Horsens (Langholt). Søn af snedkermester Niels Chr. Nielsen. Han blev udlært som snedker på faderens værksted. Drev indtil for nylig Aalborg ny Begravelsesforretning.

Apsismaleriet i Vodskov kirke

På apsishvælvingen ses i Vodskov kirke et freskomaleri, der viser Kristoforus med Jesusbarnet.

Det er malet af Rud-Petersen med bistand af Niels Larsen Stevns. Vi er blevet bedt om at bringe legenden om Kristoforus. Det gør vi så her, idet vi bringer den, som den er genfortalt i en læsebog, der for år tilbage blev brugt ved Vodskov skole.

Hst.

Reprobos.

I

Engang i gamle dage levede der i Kanaans land en hedning, som hed Reprobos. Han var en vældig kæmpe, og han var så stærk, at han aldrig lavede truet sin overmand. For at få noget at bruge sine kræfter til besluttede han, at han ville drage ud og opsøge verdens mægtigste herre og give sig i hans tjeneste.

Efter lang tids vandring kom han til en konge, der havde ry for at være den mægtigste i verden. Ham tilbød han sin tjeneste, og kongen tog med glæde mod den fremmede kæmpe. Reprobos befandt sig også vel ved hoffet; men en dag lagde han mærke til noget, som i høj grad forundrede ham: En sanger foretog en sang, hvori djævelens navn flere gange forekom, og hver gang den ondes navn blev nævnt, gjorde kongen korsets tegn for sin pande.

»Hvorfor slår du de streger i luften, når du hører djævelens navn?« spurgte Reprobos.

Kongen svarede. »Djævelen er min værste fjende; men når jeg slår kors for mig, kan han ikke gøre mig fortræd.«

Da Reprobos hørte dette sagde han: »Når du er bange for djævelen, må han være stærkere, end du er. Så har jeg taget fejl, da jeg troede, at du var verdens mægtigste fyrste. Jeg byder dig farvel. Nu går jeg ud for at opsøge djævelen. Ham vil jeg tjene, for jeg vil tjene den stærkeste.«

II.

Så måtte Reprobos atter ud i verden. I lang tid flakkede han om uden at finde den, han søgte. Engang for han vild og kom ud i en ørken. Her fik han pludselig øje på en stor skare krigere, der kom ridende ham i møde. I spidsen red en mægtig stor mand med et vildt og grusomt ansigt, og for første gang i sit liv blev Reprobos ængstelig og veg til side for at lade

rytterne komme forbi. Men anføreren red lige hen mod ham og spurgte med barsk stemme, hvor han ville hen, og hvem han søgte.

»Jeg søger den herre djævelen,« svarede Reprobos, »for ham vil jeg tjene.«

»Jeg er den, du søger,« sagde manden.

Reprobos blev glad, da han hørte dette. Han gik i djævelens tjeneste og var hos ham i lang tid.

En dag, da rytterskaren kom jagende hen ad landevejen, og Reprobos netop red ved sin herres side, kom de i nærheden af et kors, der var oprejst tæt ved vejen. Da djævelen fik øje på korset, blev han ude af sig selv af skræk; hans krop skælvede, så han næppe kunne sidde fast i sadelen. Han sporede sin hest og jog ind over markerne, langt uden om korset. Reprobos kunne ikke forstå, hvad denne underlige adfærd skulle betyde, og da de omsider igen kom ud på vejen, spurgte han, hvorfor de skulle gøre den lange og besværlige omvej.

Straks ville djævelen ikke ud med sproget; men til sidst sagde han: »Der er en mand, som hedder Kristus. Han blev naglet til et kors, og hver gang jeg ser korset, fyldes jeg med rædsel og må flygte. Korset er det eneste, jeg er bange for.«

»Så må den Kristus, du taler om, være større og stærkere end du, siden du frygter hans tegn,« sagde Reprobos. »Jeg har altså endnu ikke fundet verdens mægtigste herre. Så byder jeg dig farvel; jeg vil ikke længere tjene dig; jeg vil tjene den stærkeste. Og jeg går nu ud for at søge Kristus.«

III.

Atter drog Reprobos ud i verden, og alle vegne spurgte han folk, hvor Kristus var at finde. Men i lang tid søgte han forgæves.

Så traf det sig en morgen, at han kom til en eneboer, som levede dybt inde i en skov, og til ham fortalte han, hvorfor han således drog verden om.

»Du gør ret i, at du vil tjene Kristus,« sagde eneboeren; »for han er verdens sande konge, og dem, som tjener ham, lønner han rigeligt.«

»Hvad skal jeg da gøre for at tjene ham?« spurgte Reprobos.

»Du bør tjene ham ved hyppig faste,« svarede eneboeren.

»Jeg kan ikke faste,« sagde Reprobos. »Jeg er, som du ser, en stor og stærk mand; jeg må have noget at spise; ellers mister jeg sundhed og styrke, og så har jeg ikke noget at tjene den herre Kristus med.«

Eneboeren fortsatte: »Du kan også tjene Kristus ved at opsende mange bønner til ham.«

»Jeg ved ikke, hvad jeg skal sige,« svarede Reprobos; »jeg er en mand af få ord. Nævn mig noget andet, hvorved jeg kan tjene ham!«

Eneboeren tænkte sig længe om; så sagde han:

»Du kender den rivende flod tæt herved. Der er ingen bro over den, og mange vejfarende har sat livet til, når de har

forsøgt at vade gennem den stærke strøm. Du er høj af vækst og har gode kræfter. Byg dig en hytte ved flodens bred og bær alle dem over, som melder sig. Derved vil du gavne mange mennesker og tjene den herre Kristus, og måske vil han da vise sig for dig her på dette sted.«

Denne opgave syntes kæmpen godt om. Han byggede sig en hytte ved flodbredden, og hver gang en vejfarende kom for at vade over, løftede Reprobus ham op på sine stærke skuldre og bar ham gennem strømmen over til den modsatte bred.

IV.

Lang tid gik, og Reprobus havde endnu ikke set Kristus.

En aften, da han mødig og træt efter dagens arbejde havde lagt sig på sit tarvelige leje og lige var faldet i søvn, vågnede han ved, at der var nogen, som kaldte på ham. Han rejste sig straks, tog sin stav i hånden og gik udenfor; der måtte jo være en vandrer, som ville hjælpes over floden. Men da han kom ud, var der ingen at se. Han gik ind igen; men næppe havde han lagt sig til hvile, før det atter forekom ham, at der blev kaldt på ham. Igen gik han ud i den mørke nat, men det var som før; der var ingen derude. Tredie gang søgte han sit leje; men nu hørte han ganske tydeligt en barnestemme, der kaldte på ham og sagde: »Reprobus, kom ud og bær mig over!« Og da han nu kom ud, så han en dejlig dreng stå ved bredden og vente på ham.

Kæmpen bukkede sig ned og løftede barnet op på sine skuldre; derpå gik han med sin stav i hånden roligt ud i vandet.

Det var en herlig aften. Luften var stille og himmelen klar; stjernerne spejlede sig i flodens blanke vande. Men da Reprobus med sin byrde på skulderen var nået et stykke ud i floden, rejste bølgerne sig, og barnet begyndte at tynde med en uhyre vægt. Og jo længere kæmpen kom ud, des mere vildt brusede bølgerne om ham, og samtidig blev barnet så tungt, at han næsten knugedes i knæ. Reprobus følte sig i den yderste livsfare, og da han endelig udmattet nåede den modsatte bred og satte barnet ned, udbrød han:

»Kære barn, du har bragt mig i den største fare. Aldrig har jeg båret så tung en byrde. Det var, som om jeg bar den hele verden på mine skuldre.«

Barnet svarede: »Det skal du ikke undre dig over; thi du har båret den hele verdens herre på dine skuldre. Jeg er din konge Kristus, som du tjener ved din gerning på dette sted. Og dette skal være dig et tegn: Du skal plante din tørre stav i sandet ved siden af din hytte, og i morgen skal den bære blade og blomster.«

Med disse ord forsvandt barnet, og flodens vande gled roligt og stille som før. Men Reprobus vendte tilbage til sin hytte og plantede sin stav i jorden, og næste morgen stod den fuld af løv og blomster.

Nu havde han endelig set den herre, som var den mægtigste af alle, og som han kunne tjene alle sit livs dage. Fra den tid lod han sig kalde Kristoforus eller Kristoffer; det betyder: den, som har båret Kristus. Og nu drog han rundt i verden for at forkynde sin herres pris. Hans tro var stor som hans styrke, og ved sin prædiken førte han mange til Kristus.

Til sidst kom han til et land, hvor de kristne måtte lide forfølgelse og pinsler for deres tros skyld, og her blev han martyr og led døden for ham, som han havde båret på sine skuldre.

Ovenstående er hentet fra Hansen, Heltoft og Sunesen:
Dansk Læsebog for købstadsskolen. 4. skoleår.

Fra Niels Anesens barndom

Det følgende, der er skrevet af forfatteren Niels Anesen, var trykt som kronik i Aalborg Stiftstidende den 24. dec. 1947 med titlen "Et julebillede fra Hammer Bakker". Det bringes her med familiens tilladelse.

Hst.

Det sker, man hører den Mening, at Børn fra afsides Egne bliver lidt indesluttede og dvaske, fordi de ikke som Byens Børn har hele det moderne Liv omkring sig. Men der er vist også noget om den Snak, at Børn fra Byen faar det hele serveret udefra, medens de afsides Børn maa skabe deres Indtryk indefra sig selv.

I min Barndom boede der vel en Snes Familjer i Hammer Bakker. Nu er dette skønne Højland næsten uddød. Men de mange Hus-tomter med et ensomt Træ, en rusten Stikkelsbærbusk og et Par krogede og halvdøde Hyldetræer vidner om, at her har Børn engang haft deres Hjem, det Sted de holder mest af, hvor de end er kommet hen i Verden.

Vi Børn elskede Hammer Bakker, der i Tusmørke eller lyse Nætter blev uendelige og gled i eet med Himmelrummet og de lysende Stjerner. Den grove Lyng, der naaede os til Knæene, blev let en uendelig Prærie. En stor Sandgrav var i sig selv en Ørken. De høje vilde Bregner i Dalene kunde ikke være andet end Jungler. Og Dalbundens Flader af blødt, fugtigt Mos var de store Sumpe, fra hvis Rand Slyngplanter og krogede Grene var krybende Øgler og Slangere over Skrænterne. Naar vi gik i de dybe og bugtende Hulveje, var vi paa Vej til Gruberne i Jordens Indre. Gik vi op paa en høj Bakketop, følte vi os nær Himlen, og da var Verden vor, Limfjordens Vand og Skibe, Aalborgs rygende Fabriker og de skønne Luftspejlinger over det flade Land udad mod Hals og Havet.

Elskede vi Bakkerne, saa elskede vi ogsaa Himlen, det var det vældige, frie Felt, der gav vor Fantasi Omfang og Dristighed, en uhyre Scene med kæmpemæssige Skuespil og levende Billeder, som intet Teater og ingen Biograf kan maale sig med. Her saa jeg den store Luftspejling, da Nørre Tranders Kirke lagde sig langsomt over paa Siden og sank ned i Lufthavet, medens jeg græd af Spænding og Angst. Her saa jeg en Uvejrstaften for første Gang en Neger, en sort, skrævende Kæmpekarl, der stod i Rummet. Skyernes Former var utallige og dramatiske, naar man som vi afsides Børn havde Trangen til at digte paa Himlens uendelige Felt.

Vi levede et herligt og frit Liv. Var Hjemmet end nok saa smaat og ringe, blev det aldrig fattigt, fordi vi elskede det, pyntede med Bøgeblade, blomstrende Lyng, vilde Bregner og skøn og forunderlig Gyvel. Dage og Nætter var vore egne, der var ingen fast Sengetid. Far og Mor var maaske borte i Ugevis paa Arbejde. Vi holdt ogsaa til i de forladte Huse, legede med dem, trak Taget af dem, væltede dem. Aah, hvor jeg beklager de Drenge i Byen, der aldrig har set en Kæmpeneger paa Himlen, aldrig har skaaret Gyvel til Moders Krukke, aldrig væltet et rigtigt Hus og aldrig har været ni Timer om at finde hjem gennem uvej-somt Terræn i en Snestorm.

Vor haardeste Tid var Maaneden før Jul, naar Regn og Slud og Snestorm drev os i Hus. Alt i den lille Stue kendte vi altfor godt, og vi var utaalmodige i denne mørke Tid efter at se Julens Lys. Det hjalp lidt at sidde inde i den halvmørke Stue under den lille Petroleumslampe og synge Julesalmer om Aftenen flere Uger før Jul. Det lyste op. Der var Aftener, hvor Mor lagde Strikketøj og Lappesager til Side og rigtig hjalp os Børn at synge. Paa saadanne Aftener tændtes et straalende Lys i vort Indre, vi sang saa vi svedte, og Ord og Toner skabte Syner i vor Fantasi. "Et Barn er født i Bethlehem" - hvor jeg holdt af den Salme. "En fattig Jomfru sad i Løn". - Vi kunde bare ikke finde ud af, hvad Løn betød, heller ikke Mor eller Far kunde løse Gaaden, men vi blev enige om, at det var noget med den Stald, hvor hun fik Jesus.

Et Aar kom Lauritz Pedersen fra Vestergaard i Lyngdrup, det var et Par Uger før Jul, han holdt foran Huset med et stærkt spand Heste. Jeg blev fæstet til ham som Hyrdedreng, og han sagde, det var fornuftigt, at jeg kom ud paa Gaarden og holdt Jul, for saa sparede min Mor den Føde, og han havde Sul nok til at stoppe i saadan en mager Knægt, saa han kunde faa nogle store Hænder og Fødder.

Jeg var meget spændt og stolt. Jeg skulde ud paa en stor Gaard og holde Jul. En stor Gaard, med mange Karle og Piger og mange Heste og Køer og ni eller 11 Katte. Han havde selv sagt det om Kattene, og jeg var overvældet, for jeg var sikker paa, at Kongen ikke engang havde saa mange.

Det var alligevel tungt at komme af Sted. De kulørte Kaffe-poser, som Mor havde samlet i Løbet af Aaret, var kommet frem, og vi havde klippet og lavet Kurve og Kræmmerhuse og Stjerner og Flag. Vi Børn havde søgt Dækning Syd for Huset i et Sandhul for

ikke at komme til at græde ved at høre Hylene naar Grisen blev stukket. Far havde baaret fire Skæpper Rug til Langholt Mølle og faaet malet til en ekstra stor Julebagning. Mor havde bagt. Alt var gaaet, som det plejede. Men nu var der to Dage til Juleaften, og jeg skulde afsted. Jeg havde før været ude at tjene om Sommeren, ikke paa saa stor en Gaard og ikke været hjemmefra om Julen. Mor knyttede en lille Bylt. Der var en Pose i, som jeg helst ikke skulde aabne før Juleaften. Mor mente, at saa fik jeg da en Slags Fornemmelse af det derhjemme. Og saa gik jeg fra Bakkerne tvers paa til Lyngdrup. Det ruskregnede og var koldt. Jeg tørrede Næsen flere Gange, det var lidt aparte, men den maatte jo ikke være for lang, naar man skulde møde paa et fremmed Sted.

Min Husbond var flink, da jeg kom, sagde ikke ret meget, men pegede op i Luften og sagde, at jeg ikke maatte kravle op i Møllen, saa faldt jeg ned og slog mig ihjel, og det var i Grunden noget skidt noget saadan i Helligdagene. Jeg hjalp med et og andet, men var mest interesseret i at følge med i Forberedelserne til Juleaften. Af Kattene fik jeg kun Tal paa syv. Men en af de Karle, jeg sov i Kammer sammen med, sagde grinende, at der var flere Katte, end jeg kunde tælle. Pigerne var flinke. Jeg forstod paa de to, at den tredie havde Kærestesorg, og det var de vrede over, for ham Thorvald kunde godt ha' holdt sig i Skindet til efter Højtidsdagene. Jeg havde aldrig set en Pige med Kærestesorg, saa det spekulerede jeg en Del paa. Jeg gik ogsaa bag ved den store Lade og græd lidt over hende, for nu var det Jul, og jeg havde hørt nogle Historier om Piger, der tog Livet af sig, naar den Elskede sveg dem. Jeg kunde selv tre Viser om den Slags. Jeg kunde ikke staa imod, men fik sagt til hende inde i Bryggerset, at hun ikke maatte dø, for efter Jul, naar jeg kom hjem, skulde jeg nok faa min Mor til at bede Vorherre give hende en ny Kæreste, der aldrig gjorde det forbi. Pigen blev gal, saa rivsk paa mig og sagde: "Hold du din Kæft, Dreng, du er ikke rigtig klog".

Og saa blev det Juleaften. Karlene pyntede sig og snakkede om, de fik et Par Hoser eller en Kardus Skraatobak i Julegave. De mente, jeg fik mest, for jeg var kun en Dreng.

Da vi kom ind i Folkestuen, og jeg saa Juletræet og Karlene og det lange Bord og Pigerne, og at Mor og Far og mine Søsken-
de ikke var der, listede jeg stille ud af Døren, ud i Kamret, efter min Bylt og afsted tvers over Markerne.

Aldrig har nogen løbet saa hurtigt fra Vestergaard i Lyngdrup til Hammer Bakker.

Hjemme var der ikke rullet ned for Vinduerne, der kom jo aldrig nogen og kiggede ind. Jeg stod lidt og trak Vejret, saa Lysene på Juletræet, Kræmmerhusene og Stjernerne og hørte Sangen, Mors varme, milde Stemme, mine Søskendes lette og glade Syngen, Fars tunge Brummen. Jeg saa Billedet paa Væggen, hvor Skibet sank ned i det vilde Hav. Jeg saa de sorte Engle med udbredte Vinger paa Kakkellovnsdøren, og vidste, der var Rust paa den ene Engel. Jeg saa alt. Jeg kendte alt. Jeg gik stille ind, beslutsomt. Sangen gik i staa. De saa paa mig. I Stuens Lys og Stilhed sagde jeg: "Jeg vil være her til i Morgen, saa gaar jeg tilbage".

Da jeg havde fortalt mine Oplevelser, lukkede jeg op for min Bylt, tog Papirposen, Mor havde givet mig med, og delte Indholdet med mine Søskende, der glade tog imod, som var det rige Gaver fra et fjernt og fremmed Land. Saa sang vi igen.

Men Billedet udefra ind i den lille Julestue er et af de dyrebareste, jeg har i mit Hjerte.

Niels Anesen

Niels Anesen (1896-1967), forfatter. Niels Anesens barndomshjem lå inde i Hammer Bakker, lidt syd for Uggerhalne. I familien kaldte man hjemmet for "Fredensdal". Der hørte nogle få tønder sandjord til hjemmet. Faderen var daglejer på egnens større gårde.

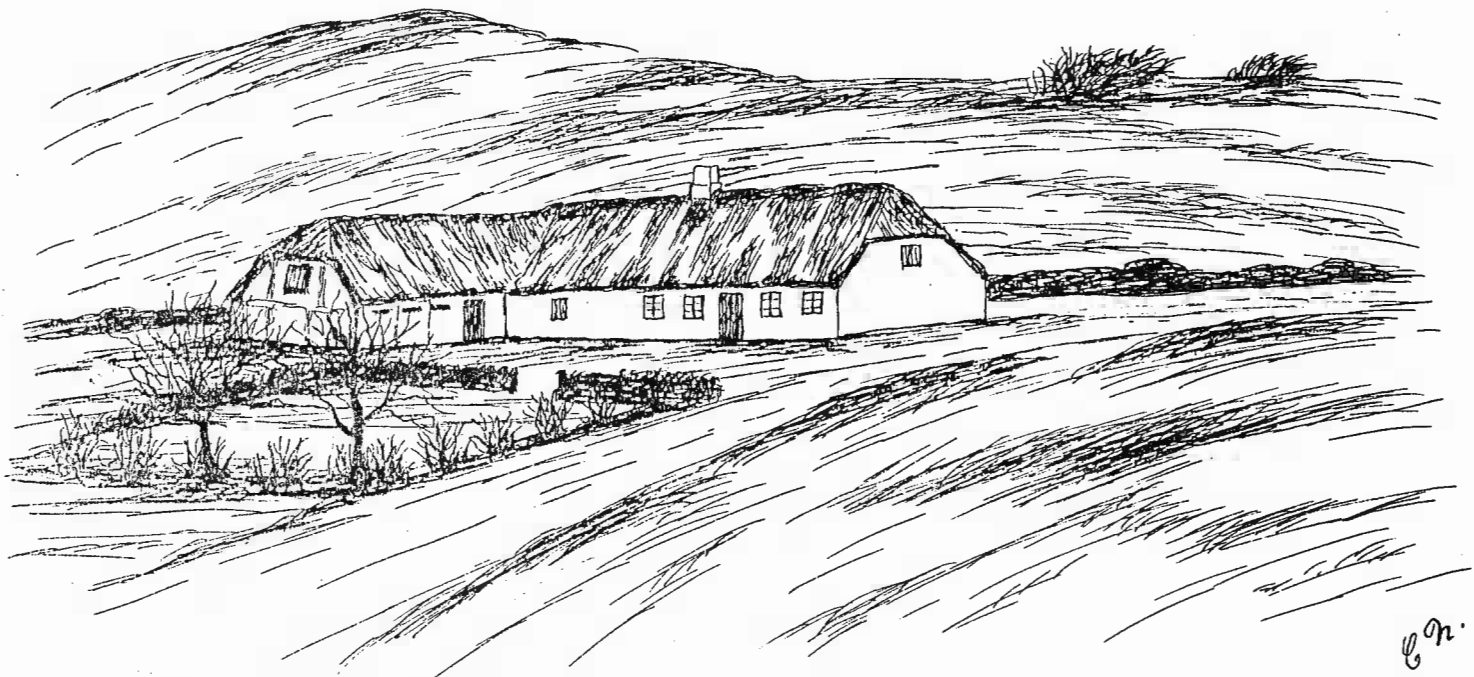
Et fattigt hjem, der gav Niels Anesen en rig barndom.

Niels Anesen har skrevet en række hjemstavnsromaner fra Vendsyssel. Heri skildrer han også sin fødeegn, og flere steder kan de gamle beboere i Hammer Bakker genkendes. Hans hovedværker er "Den store Høst" og erindringsbøgerne "En vendelboreng fortæller 1-3".

Niels Anesen er begravet på Hammer kirkegård.

Hst.

Karl Nielsen

To Karl Nielsen Tegninger:

øverst.....Søren Hansens hus, Brødland, Hammer Bakker

nederst.....Vej fra Grindsted til Møgelmose, Hammer Bakker

Alderdomshjemmet - 50 år

Alderdomshjemmet fejrer 25 aar med udvidelse

Samtidig med at De Gamles Hjem i Vodskov paa fredag kan fejre 25-aars dagen for oprettelsen, er planer om en udvidelse af hjemmet til det dobbelte temmelig vidt fremskredne. Hjemmet har plads til 18, hvilket langt fra dækker behovet.

Arkitekt N. K. Mørck, Nørresundby, der i sin tid stod bag opførelsen, har forelagt Horsens-Hammer sogneraad skitserne til det ny projekt, som ventes godkendt, naar visse detaljer er blevet ændret.

Penge-indsamling

De Gamles Hjem i Vodskov var det første alderdomshjem i Aalborg amt uden for købstæderne. Planen om opførelsen, der maa ses i relation til sociallovgivningen af 1933, gav anledning til en del kommunal diskussion om, hvor hjemmet skulle placeres. Man enedes om at bygge det paa noget fællesjord, en sandgrav, som lodsejerne frivilligt gav afkald paa paa den betingelse, at

hjemmet virkelig blev opført. En indsamling af frivillige bidrag gav 3000 kr., og hele projektet kom til at koste 56.000 kr., hvoraf 5000 gik til inventaret.

Man skulle vænne sig til tanken

I begyndelsen var man nærmest nervøs for, at der ikke skulle komme nok beboere, og først efter jul 1938 havde folk rigtig vænnet sig til tanken om, at alderdomshjemmet ikke var at regne for en fattiggaard. Den første leder af hjemmet var frk. Olga Ingvarsen, som var der til sin død i 1958.

I de sidste fem aar har sygeplejerske, frk. Marie Bach, været bestyrerinde for de 18 beboere. Frk. Anna Nielsen har boet der i alle 25 aar. Hun er 66 aar, men flyttede dertil paa grund af invaliditet.

25-aarsdagen fejres med en sammenkomst, hvortil er inviteret de daværende sogneraadsmedlemmer med damer, arkitekt, læge og præst til spisning med beboerne.

taget et laan paa 50.000 kr. Der var da plads til 13 beboere, lejlighed til bestyrerinden samt kommunekontor. For fire aar siden byggedes et nyt kommunekontor i tilslutning til alderdomshjemmet, og dette fik derefter plads til 18 beboere.

Et stort behov

Bortset fra kommunegaarden i Gravsholt, der blev solgt for 9.000 kr., havde der ikke før været nogen institution i kommunen, der kunne løse de ældres problemer, naar de ikke længere kunne klare sig selv. Da alderdomshjemmet aabnede, udfyldte det derfor et stort behov.

Alligevel var der mange, som ikke var alt for glade for tanken om at komme paa alderdomshjem, maaske ogsaa fordi man stadig ansaa det for en slags fattighjælp.

I dag er Vodskov Alderdomshjems gode ry imidlertid forlængst slaet fast, og hjemmet har gennem aarene dannet rammen om en god og lykkelig alderdom for mange ældre mennesker.

Ved indvielsen ansattes bestyrerinde frk. Olga Ingvarsen, der var hjemmets leder gennem 20 aar, indtil hun paa grund af sygdom gik af. Hun afløstes af den nuværende bestyrerinde, sygeplejerske frk. Marie Bach, der gennem de sidste fem aar har været hjemmets dygtige og afholdte chef.

Stort køkken

I kælderetagen findes alderdomshjemmets køkken, som for to aar siden blev moderniseret og forsynet med el-komfur. Herfra leveres kosten til beboerne og personalet, men køkkenet har ogsaa en anden funktion. Mange kopper kaffe leveres aarligt herfra til Horsens-Hammer Sogneraad, naar dette holder møde, ligesom sogneraadet spiser paa alderdomshjemmet i perioder, hvor der foretages ligning m. m.

En af beboerne kan samtidig med hjemmet fejre et usædvanligt jubilæum. Det er frk. Anna Marie Nielsen, der paa grund af invaliditet i en ung alder kom paa hjemmet, den dag det aabnede. Hun har gennem aarene hjulpet til med mange ting og virker nu som syerske paa alderdomshjemmet. R.R.

Alderdomshjemmet i Vodskov 25 aar

Paa fredag er det 25 aar siden, alderdomshjemmet for Horsens-Hammer Kommune blev taget i brug

Vodskov Alderdomshjem kan paa fredag den 25. oktober fejre 25 aars jubilæum. Dagen markeres med en festmiddag, hvor be-

boerne med bestyrerinde frk. Bach i spidsen, sognepræsten, byens læger, det nuværende sogneraad, samt medlemmer af det sogneraad, der sad for 25 aar siden, m. fl. deltager.

Opførelsen af alderdomshjemmet kostede 63.480 kr. Der var i forvejen erhvervet grund, samt indsamlet 3.020 kr., og da hjemmet stod færdigt, blev der op-

Alderdomshjemmet i Vodskov fylder 50 år den 25. oktober 1988. Vi ønsker tillykke og vil gerne markere dagen med et par udklip fra 1963, da hjemmet fyldte 25 år. Klippene fortæller på udmærket vis om alderdomshjemmets start og om de første år.

Til de oplysninger, der er i de to udklip, kan vi tilføje, at alderdomshjemmet i de første år ogsaa rummede Horsens-Hammer sognebibliotek. Vi skal videre oplyse, at frk. Marie Bak var bestyrerinde indtil 1980.

Hst.

Sagførerens gartner

Horsens-Hammer Årbog 1986 bragte bl.a. en samtale som Stiftstidende havde haft med Martin Holm. Samme Martin Holm har lånt os et avisudklip, hvor hans far, Peter Holm, fortæller om sit liv. Udklippet er udateret, men må stamme fra begyndelsen af 1950'erne. Peter Holm, der døde i 1954 som 82-årig, var gartner hos sagfører Olesen.

Hst.

Et menneske, der har levet et langt liv temmelig isoleret i en af Vendsyssels kønneste egne, bliver uvilkårlig præget deraf. Det er tilfældet med den nu 81-årige gartner, Peter Holm, der i godt 27 år var gartner for den kendte Sagfører Olesen, Hammer Bakker. Peter Holm har set hvorledes Hammer Bakker forvandlede til skovklædte højderygge, og han var selv gennem mange år med til at værne om den plantevækst, der siden har gjort egnen så tiltrækkende, som tilfældet er. Daglig gik hans vandring rundt i bakkerne, hvor han hagede om de spæde planter, og i denne natur dannedes hans sind og formedes hans tanker. Han lærte af underet, der hvert forår sker i naturen, når livet gror frem, og han dannede efterhånden sin egen mening.

Netop derfor skal man ikke vente, at Peter Holm accepterer menigmands tankegang. På en og anden kan han undertiden virke chokerende med sine udtalelser, hvilket på ingen måde skal regnes ham til last. Hans godgørenhed over for de mange, der har hentet råd og vejledning eller på anden måde er blevet hjulpet af ham og hans retskaffenhed i det hele taget, er almindelig kendt.

Endnu går han på sine ensomme vandringer i de bakker, der blev hans verden. Træerne, han i sin tid var med til at plante, er blevet store, og stierne, han trådte, er blevet til asfalterede veje, men naturens mangfoldighed, dens rigdom af skønne planter og Hammer Bakkers særlige stemning er for ham den samme i dag, som den var det, da han i sin tid begyndte sin gerning her.

Lærte aldrig sine forældre at kende.

Jeg var kun trekvart år gammel, siger han, da min far og mor forlod mig og rejste til Australien. Da jeg var 8 år gammel kom min far hjem for en kort tid, men jeg lærte ham aldrig at kende. Jeg blev opdraget hos min Bedstemor, og hende glemmer jeg aldrig. Hun kom til at betyde så meget for mig, og hvad hun fortalte mig i min barndom, blev til nytte for mig op gennem årene.

Mit hjem var på Rødslet Marker. Vi boede i et lille hus lige op til kirkegården, og den blev min legeplads. Mange gange faldt jeg i søvn mellem gravene, når jeg havde løbet rundt der. Som ung blev jeg først tjenestekarl, men siden hen begyndte jeg som håndlanger, det var da de byggede Vang Mejeri. Jeg arbejdede ved mejeriskorstenen, og da den var færdig, var jeg også færdig.
-- Så blev De gartner?

-- Ths. Glerup på Vang Hovedgård spurgte mig en dag, om jeg vidste, hvor han kunne få en gartnererelev, og så slog jeg straks til selv og fik pladsen.

-- Hvordan kom De så til Sagfører Olesen?

-- Burrer hænger altid ved, og da Sagfører Olesen havde sin næse alle vegne, kom jeg sammen med ham og kom til ham i 1903. Jeg blev der, til han døde, og nu kan ingen jage mig fra Hammer Bakker. Sagfører Olesen var ingen almindelig mand. En af de første dage, jeg var her, gik jeg hen til ham og spurgte, hvad jeg nu skulle lave. -- Det må blive Deres sag, sagde han. De må da virkelig kunne beskæftige Dem selv. Siden snakkede vi aldrig om arbejdet, men om alt andet.

-- Thomas Olesen Løkken har skrevet om Sagfører Olesen. Hvad er Deres mening derom?

-- At det er usandhed meget af det, der står i bogen. Nej, sådan var Sagfører Olesen slet ikke, men de to kunne nu engang ikke enes.

-- Og den skønne Vodskov Kirke?

-- Ja, den har Sagfører Olesen jo også bygget, men med stort tilskud fra staten, jeg tror 25.000. Det var mange penge dengang, og det var vel ikke alene af religiøse grunde, han gjorde det. Men et skønt bygningsværk er det.

-- Hvad er ellers Deres indtryk af Sagfører Olesen?

-- Til tider var han den herligste mand og godgørende, men han kunne også være underlig. Når man kunne få godt fat om halsen på ham og stoppe ham i lommen, ja så kunne man få det med ham, som man ønskede. Men sådan er det vel, man giver nu engang ikke ost hen, før det er nødvendigt. Han kunne ikke lide at blive sat i rette. Vi spadserede engang ude i bakkerne, da han gik og gav ondt af sig, fordi nogle nyplantede træer ikke voksede. De er heller ikke sat til at gro, sagde jeg til ham. Sån, sagde han, af hvilken grund? Jo, de skal stå i et hul og ikke på en tue. Så snakkede han ikke mere om de træer.

Jeg skulle hente ham på stationen, hvergang han havde været ude at rejse. Om vinteren havde jeg min egen lille sneplov med for at bane vej for ham. Han havde sin egen sti, som han ikke tålte, andre gik på. Når vi gik hjem, gik Sagføreren forrest, derefter fulgte hans hund, og så kom jeg. Men det kunne jo blive vel kedeligt sådan at gå bagefter hinanden, og når jeg så ville snakke med Sagføreren, rykkede jeg blot hunden i halen. Den gav da et bjæf fra sig, og Sagføreren vendte sig spørgende om: Hvad var dog det? -- Åh, sagde jeg, det var blot mig, der rykkede hunden i halen.

Mens Sagføreren levede, havde jeg hele tiden på fornemmelsen, at jeg engang ville blive hans overmand. Det blev jeg også, for da han døde, skulle han i tre kister. Der kom en mand, som skulle lodde zinkkisten til, men da han ikke kunne få den til at nå, bad han mig kravle op på kisten og holde sammen på den, mens han loddede. Derved blev jeg jo hans overmand.

Oplevet et og andet -- på forhånd.

Har De haft andre ting på fornemmelsen?

--Åh, ja, jeg har af og til oplevet et og andet, der var et varsel for, hvad der ville ske. En dag stod jeg hjemme i haven, da det pludselig susede for mine ører. Pludselig stod min dreng Martin for mig og kaldte. Jeg skulle hjælpe ham. Så var det hele væk. Kort efter fik vi besked på, at det skib, Martin sejlede med, var forlist ved Bornholm. Det var netop sket i det øjeblik, jeg havde hørt ham kalde på mig.

Horsens-Hammer årbog 1988 ISSN 0106-5998. 12. årgang
Årbogen udgives af Horsens-Hammer Hjemstavnsforening
Formand: Chr. Jørgensen
Renskrivning af årbog: Doris Nilsson
Redaktion: Johs. Høgsted Jensen
Tryk: Høgsted print

Årbogen fås ved henvendelse til
Johs. Høgsted Jensen, Møgelbjergvej 58, 9310 Vodskov

